

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, félíven.
Előfizetési ár: egész évre 80 kor., félévre 40 kor.
Egyes szám ára két korona.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Dr. Baltazár Dezső püspök válasza

a kollégiumi tanárok és tisztviselők új évi
üdvözlétére.

A nagy eszmények, az evangéliumi és nemzeti igazságok elhomályosulásának idejében egészen természetes, hogy a debreczeni kálvinista kollégium jelentősége messze kiemelkedik abból a környezetből, amit Debreczen vagy akár az egész tiszántúli református egyházkerület egésze is alkot. Enneki a jelentőségnek fogva ez a mostani üdvözlés a reá adott felelet sem határolódhat ezekre a szűkebb körökre, hanem át kell fognia a magyar nemzet létfenntartására vonatkozó összes kérdéseket.

A debreczeni kálvinista kollégium és fenntartói a debreczeni egyház és tiszántúli egyházkerület nem csak a tiszta evangéliomnak Kálvin értelmezése szerinti igazságait képviselték, védtek és világoltatták leghívatottabb tényezőkképpen, hanem a véren szerzett és vér árán megtartott történelmi Magyarország örökéletéhez is állandóan szolgáltatták a nélkülözhetetlen feltételeit: az alkotmányos szabadság és lelkiismereti szabadság lelkét.

E nélkül a lélek nélkül hiába fáradoznak az építők. E nélkül a lélek nélkül nem templom, hanem börtön épül. A börtön pedig sohase volt se az emberi, se a nemzeti haladás műhelye.

A kiengesztelődés, a béke, a szeretet, mint a romok építő háromsága templomban születik. Abban a templomban, amit az alkotmányos szabadság és lelkiismereti szabadság fényes levegője tölt be s amelyhez az evangéliom örök igazságai szolgáltatták a fundamentumot.

A két forradalom és az oláh megszállás után innen helyből is: a polgárság köréből, vidékről is paptársaim kérdezősködtek tőlem, hogy melyik politikai pártot ajánlom nekik. Sajnálattal kellett kijelentennem, hogy én egyikért sem lelkesülök; mert egyikben sincs meg az újjá építendő állam összes érdekeit, még kevésbé összes polgárait átfogó egységesítő tartalom. Sem az osztályok, sem a felekezetek szerinti tagozódás, pártalakulás nem

alkalmas arra, hogy az ország egyetemes érdekeit szolgáló egységes táborba tömörítse, testvérként egymáshoz kapcsolja, békében, szeretetben együtt dolgoztassa az ország polgárait. Pedig ha azt akarjuk, hogy a belső erők nagysága, feszítő ereje fegyver nélkül, vér nélkül hódítsa vissza azt, amit az erőszak elvett tőlünk; akkor a nagy, általános elveknek olyan zászlóját kell megalkotnunk, amely alá saját jogosult külön egyéniségének feláldozása nélkül lelkesülten sorakozik minden polgár.

Én mint elsősorban magyar, de azután ezzel együtt rögtön kálvinista is nemzeti és vallási hagyományaink elvi tannazaból vett hamisítatlan anyagokból próbáltam összealkotni a zászlót: megalkotni egy olyan politikai programot, amely egyetemes célt szolgál, magának a mindent átfogó államnak egységes érdekét.

Az I. István alkotó bölcsességéből, Könyves Kálmán felvilágosodottságából, Mátyás igazságosságából, Bocskay fejedelem nemzeti szociálistusából, a Bethlen Gábor szabadelvűségéből, a Rákócziak szabadságából s mindenek felett az evangéliom világosságából; szeretetéből és békességéből próbáltam meríteni. A programot megcsináltam így:

A „Függetlenségi nagy-magyar párt” elveinek alaptételei.

1. A magyar szent korona birodalmának helyreállítása mindazoknak a területeknek visszaszerzésével, amelyekhez történelmi joga van.

2. Magyarország függetlenségének és önállóságának minden más állammal szemben tökéletes biztosítása, mindennemű közös ügyek és intézmények nélkül.

3. Magyarország alkotmányának kiépítése történelmi alapon a királyi hatalom és a néprajzi elvek összeegyeztetésével.

4. Közjogok és magánjogok feltételeiben tökéletes egyenlőség az állam minden polgárai között.

5. A magyar nemzeti érdek érvényesítése a béke és művelődés eszközével.

6. Vallás szabadság; egyházi viszonzosság és egyenlőség.

7. Sajtószabadság, gyülekezési szabadság és egyesületi szabadság a valláserkölcsei és magyar nemzeti érdekek sérelme nélkül.

Az Orsz. Református Tanáregyesület székhelye és tagjai. Sz. 78.

Értesítés és kérelem. Jakucs I. 90.

A Tisza István-egyetem névavató ünnepe. 113.

Tanévzárás a kollégiumban. Imádság. Dr. Erdős

K. 126., — igazgatói jelentés Dr. Erdős J. 127.

Theologus konferencia. Zámory S. 143.

Harmincéves találkozó. Z. 144.

A debreczeni egyetem tanévnyitó ünnepélye. 211.

A hevesnagykunsági egyházmegyei tanítótestület. K—I. 228.

A máramarosszigeti jogakadémia Hódmezővásárhelyen. K—ó. 249.

Közélet.

Allíthatok Templomegyesületeket. Szabó L. 9.

A hajdúböszörményi leányszövetség. 14.

Dr. Baltazar Dezső püspök egyházlátogató útja a Sárreéten. 18.

Pro domo. Kun B. 22.

Kivonat a hódmezővásárhelyi egyház jegyzőkönyvéből. 29.

Miért szükséges a Templomegyesület. Szabó L. 49.

A legdurvább materializmus korszaka. Baráth I. 55.

Baltazar Dezső püspök a papok politizálásáról. 61.

A debreczeni kollégiumi kántus Sárospatakon. 90.

Kollégiumunk részére tett két alapítvány. k. i. 98.

Protestáns diákkongresszus Debreczenben. 106.

Legújabb törvényeinkből. 115.

A M. E. K. Diákszöv. konferenciája. Egy résztvevő. 152.

Leikészerterkeztet Gyomán. 163.

Kedvezmény az egyházak részére. Vas M. 170.

A kol. ifj. egyesületek karzagi konferenciája.

Kövec P. 171.

Dr. Dicsőfi József. Csánki B. 179, 189, 195, 202, 206.

Kollégiumi gyűjtésünk. 181.

A kunhegyesi országos konferencia. 181.

Az új énekes könyv. 196.

Részlet „A kálvinista világnézet“ c. felolvasásból. Borsos K. 211.

A hódmezővásárhelyi ó-templom 200 éves jubileuma. 228.

Beszerzési-segély. Rózsa S. 249.

Irodalom.

A debreczeni kollégiumi anyakönyvtár. Dr. Varga Zs. 72, 82, 91, 106, 115.

Külföld.

Egység hitben és szervezetben. Glenator. 24, 131. Presbyterian Alliance. 224.

Kortünetek.

3, 8, 40, 54, 61, 66, 77, 86, 110, 114, 122, 130, 150, 162.

Halottaink.

4, 10, 15, 19, 33, 34, 49, 56, 63, 67, 73, 79, 92, 99, 107, 117, 130, 135, 153, 172, 182, 196, 207, 214, 229, 232, 245, 251.

Irodalmi szemle.

10, 11, 16, 37, 63, 99, 116, 183, 197, 214, 219, 225, 232, 245.

Különfélék.

4, 9, 15, 25, 30, 33, 37, 41, 50, 83, 87, 92, 107, 111, 118, 123, 135, 144, 153, 158, 164, 166, 173, 183, 192, 197, 204, 207, 212, 219, 225, 229, 232, 235, 242, 245, 250.

Kollégiumunk felsegélése. 173, 181, 182, 190, 197, 206, 229, 251.

Pálvázat.

20, 42, 52, 68, 75, 79, 84, 88, 94, 95, 96, 108, 112, 119, 124, 132, 139, 147, 155, 159, 164, 167, 176, 183, 192, 200, 204, 208, 216, 222, 226, 234, 238, 242, 252, 253.

Hivatalos értesítés.

5779/1920. sz. 6, 129/1921. sz. 11, 180. sz. 16, 240. sz. 23, 569. sz. 39, 263. sz. 42, 1011. sz. 51, 829. sz. 57, 1038. sz. 57, 830. sz. 64, 68, 75, 84, 94, 5495/1920. sz. 74, 1324. sz. 74, 1314. sz. 95, 2037. sz. 100, 2203. sz. 112, Kongrua 123, 2650. sz. 131, 2763. sz., 2543. sz. 136, 2698. sz., 2741. sz., 2652. sz. 137, Korpótlék 137, 3183. sz., 3135. sz., 3092. sz., 3134. sz. 146, 2933. sz. 155, 3402. sz. 159, 3961. sz., 3737. sz. 175, 3596. sz. 183, 3959. sz., 4296. sz. 198, 4299. sz., 4311. sz. 199, Kimutatás 207, 4747. sz., 4603. sz. 220, 4890. sz., 4794. sz. 225, 4862. sz. 230, 5126. sz. 234, 5238. sz., 5207. sz. 237, 5372. sz. 246, 5374. sz., 5587. sz., 5276. sz., 5201. sz. 252.

Helyreigazítás.

94, 216.

8. A munka jogának, szabadságának, méltánylásának biztosítása. A munka általános kötelességének megállapítása.

9. Mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és a szellemi foglalkozások arányos segítése és terhelése kivételezés nélkül.

10. A vagyontárgyak forgalmának kötöttségmentes szabadsága a magán tulajdon alapján, a gyengék és szegények kellő védelme mellett.

11. Az osztálykérdésekre alapított politikai pártok kiküszöbölése s ezzel az állampolgári érdekazonosság és testvériség biztosítása.

12. Az ember testvéri egybetartozandóság ápolása más országbeliekkel állami önállóságunk és nemzeti egyéniségünk minden sérelme nélkül.

Ez a program nem kellett, mint annyi sok más, amit már kínáltam s amit az emberek késő bánattal megfizetve utasítottak el. Történelmi és evangéliumi igazságok helyett a divatos áramlatoknak volt keletje.

A szenvedélyek és számítások idején nem szeretnek a lelkek messzelátni. A kézzel elérhető nézik és szedik még ha éretlen is.

En megpróbálom innen újra publikálni, amit vívódó lelkem a súlyos gondok terhe alatt még a múlt év tavaszán alkotott. Nem azért teszem, mintha politikai pályafutásra vagy babérokra vágnám; hanem azért, mert ezzel hazámnak kötelességet, szolgálatot gondolok teljesíteni. A lelki ismeretemet e megnyilatkozással megnyugtatom. A tervet megmutattam. Építsenek a hivatottak.

Ha a debreczeni kollégiumnak vannak a magyar nemzettel szemben történelmi kötelességei, nekünk változó vezetőknek, a változó időkben ezt a kötelességet változatlan hűséggel kell teljesíteni.

Iskola

Dr. Erdős József kollégiumi igazgató újévi üdvözlő beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úr!
Méltóságos Gróf Főgondnok úr!

Mi, a tisztos öreg kollégium összes tagozatainak tanárai, tisztviselői és munkásai, keblünk nemes érzelmeitől indítva, megjelentünk itten, ebben a békességes családi otthonban, hogy tisztességet tegyünk Méltóságotok előtt és kifejezést adjunk benső áldáskívánatainknak ez új esztendő első reggelén.

Sok okunk van nekünk mind a közvetlen tisztességadásra, mind a szivünkől fakadó jókívánságokra. Igen; mert hogyha csakis a legközelebb elmúlt viszontagságteljes esztendőre gondolunk: nyilván elmondhatjuk, hogy Méltóságotok oly példás hűséggel és önzetlen gondoskodással vezérelték ősi kulturintézményünket, debreczeni református kollégiumunkat és annyi megértéssel,

szíves készséggel és kormányzói bölcsességgel karralták föl a kollégium munkásainak ügyeit, hogy ebben a körben minden egyes tag a legőszintébb köszönettel, tisztelettel és ragaszkodással viseltetik Méltóságotok iránt.

Viszont, ha figyelembe vesszük még azt, hogy a mi kollégiumi kis világunk szűkebb keretein kívül, az egyházi és polgári társadalom tágasabb mezején, mily rendkívüli tevékenységet és messze kiható munkálkodást fejtettek ki s mily üdvös intézményeket létesítettek Méltóságotok az elmúlt év folyamán: bizonyára nem lehet és nincs is ebben a hazában egyetlenegy igazi magyar ember sem, aki méltó hódolattal ne hajolna meg Méltóságotok egyházi, hazafias és minden tekintetben kiváló érdemei előtt.

Ez az ok és ez a tény készlet minket arra a nyilatkozattételre, amelyet egyébiránt már más ízben és sokképpen szintén megújítottunk, hogy mi mindannyian a jövőben is, Méltóságotoknak hű és készséges munkatársai s minden igaz, jó és szent ügyben törekvéseiknek, küzdelmeiknek osztályrészesei maradunk, velök együtt vitézkedünk és kitartunk, hogy így a nemes harc megharcolása és a hit megtartása révén elnyerendő győzelem láttára együtt is örvendezzünk az ÚRban.

A most beköszöntött új esztendőre pedig, az elmaradhatatlan tusakodások közepett tanúsítandó magatartásukhoz bölcsességet, a naponként megismétlődő zaklattatásokhoz békességes türelmet, a hivatali és közös terhek elhordozásához erőt, kollégiumunk gyarapításához sikereket, mindezekhez meg jó egészséget, családi boldogságot, minden áldást és kegyelmet kívánunk Méltóságotoknak.

Adja a mindenható, nagy Isten, hogy ebben a most beállott új esztendőben Méltóságotok velünk együtt megérhessék a mi szegény szomorú hazánknak és megpróbáltatásokkal sújtolt árva nemzetünknek megújodását és a megifjuló, felviruló, egységes, épséges, boldog Magyarországnak, közeli és távoli szeretteikkel egyetemben, megelégedetten, boldogan soká, igen soká éljenek!

Tárca

Hangok a szent éjszakában.

„Megjelent az Isten idvezítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon; várva ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusnak dicsőséges megjelenését, aki önmagát adta miértünk, hogy megváltson minket minden hamisságtól és tisztítson önmagának kiváló népet, jócselekedetekre igyekezőt. Ezeket szóljad és ints és feddj teljes méltósággal. Senki téged meg ne vessen!”

Igy utasítja a Krisztus lelkétől ujjászületett Pál apostol kedves tanítványát, Tituszt.

Szent karácsony csodaténye s emberi életünkre vonatkozó boldogító célja sugárzik e sorokból — át időn s enyészeten.

„Isten idvezítő kegyelme minden emberekhez!”,
Jelenvaló és örök életünk fundamentuma ez.

Akár az Isten egyedüli fenségének, jóságának bizonyosságaként, akár az emberiség egyetemes nagy érdekét tekintve: minden képességünknek, minden készségünknek, minden emberi méltóságunknak egyedüli igaz értéklése.

Isten idvezítő kegyelme minden emberekhez!

Hol állunk mi e karácsonyi nagy értékeléstől, boldog Isten!? Főként ma hol állunk!?

„Tudom a te dolgaidat — üzeni a megdicsőült Mester nekünk is — és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a nyavalyás és szegény és vak és mezítelen. Azt tanácslom neked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, hogy gazdaggá légy; és fehér ruhákat, hogy öltözeted legyen és ne láttassék ki a te mezítelenségednek rütsága; és szemgyógyító irral kend meg szemeidet, hogy láss!” (Jelenések 317—18.)

A szemgyógyító ír főként elkelne, hogy meglátnók a mi keresztyénségünk mezítelenségének rütségát.

Mert a mi keresztyénségünk célja: „méltéletes, igaz és szent élet, e jelenvaló világban.”

Ilyen élet-e a mienk?

Fényes, vagy egyszerű templomok... fényes vagy egyszerű ünneplések... gazdag öltözékek, lakomák, vagy rongyokban didergő hazátlanok... áhitatra hívó harangok, vagy a háborgó lelkek egymásra omló földindulása... hol marad a békére hívó angyalének?!

„Tisztítson önmagának kiváló népet, jócselekedetekre igyekezőt.”

Ez a krisztianizmus isteni célja, az igaz emberi éle cél. Ezért jött embervilágunkba ama tisztább világ isteni gyermeke. Hogy legyen előttünk egy életesmény emberi formában. Nem írásos, vagy beszédes elméletben, cifra rendszerek útvesztőiben, misztériumaiban, hanem a mindennapi élet mindennapi tényeiben, akihez igazítanak mi is mindennapi tényeinket. „A názáreti Jézus szertejárt, mindenfele jót tevén.”

Ez volt a föld nagy karácsonyi ajándéka. Egy tiszta élet-minta. Nem tapadt hozzá semmi sallang, semmi szenny, amiket különböző címek alatt aggattak a tiszta életértékek, vagy értéktelenségek takarására, megtévesztésére. Szegényül jött — egy világgazdagságot hozva szívében; nem volt fejét hol lehajtania — és a végtelenséget hordozta lelkében; egyszerű és alázatos volt — az örökigazság teremtő fényét és melegét árasztva mindenütt; engedelmes volt a kereszt haláláig — hogy utat nyisson az örökélet istenországába.

S így járva, így munkálva, így mintázva önmagában az istenfiúság valóságát, mindezekkel arra törekedett, „hogy tisztítson önmagának kiváló népet, jócselekedetekre igyekezőt.”

Ez a karácsonyi evangéliom való értelme és lényege. A többi?... Öltözet, keret, ruha, ilyen

vagy amolyan; ékesség, vagy izléstelenség. Tiszta lényeg: a jócselekedetre igyekező nép.

Átgondolva is valami megható, valami elemi erővel ragadó égi áram: — jócselekedetre igyekező nép! Mai életünk zürzavarából egy éltető harmóniába igazító vezérszólam.

Szóval — a karácsony...

Alljatok meg egy pillanatra, ünnepelni látszó emberek. Szívetek óraütése éjfél mutat, sötét éjszaka van. Nem hallotok-e lágy hangot messziről, nyugtalan szívetek reggelt óhajtó sejtésének távlatából olyan csodálatos hangot, mely nem e földön támadt, de ehez a földhöz van intézve:

„Az igazi világosság eljött már e világba, amely megvilágosít minden embert.”

Andrássy Kálmán.

Kortünetek

Politikai kérdések izgatták Debreczenben a két ünnep közt a kedélyeket. Az előző hónapokról nem hiába maradtak el a városi közgyűlések, most aztán tartottak hármát is. Persze így az előző hónapokban esedékessé vált küzdelmek mind ide szorultak. De azért a politikai küzdelmek sem vonultak el a református hívek figyelmét a vallástól és egyháztól: sohasem voltak tán annyian a nagytemplomban, mint karácsony első napján és o-év utolsó estéjén. És a buzgóságnak ezt a megnyilatkozását nem szabad annak tulajdonítani, hogy ezen két alkalommal Baltazár püspök szolgált. Hiszen az úrasztalára adakozásnak sem tapasztaltuk eddig soha akkora készségét, mint ezen az ünnepen. Örömmel látjuk, hogy a Templomegyesület minden téren ébren tartja a kálvinista öntudatot.

A városi törvényhatóság a közigazgatási bizottságba, ebbe a legfontosabb önkormányzati alakulatba választott öt tagot. Azok, akik Debreczen város hamisítatlan közvéleményének hirdetik magukat, nagyban készülődtek a választáshoz, mely a törvény rendelkezése szerint titkosan történik. Száztizennyole szavazatból 86-ot kapott gróf Degenfeld József, 85-öt Baltazár Dezső. Azok tehát, akik — a hatalom képviselőjének támogatásával — a mi főembereinket nem óhajtották megválasztani, 32-en—33-an voltak. Bár a szavazás titkos, mégis lehet ismerni a pártok csoportosulását. Nagyjából való számítás szerint a mi oldalunkon szavazott 2 róm. kath., 1 ág. hitv. evang. és 23 zsidó tagon kívül 60 református, a másik oldalon 18 r. kath. és 1 ág. hitv. evang. tagon kívül 13 református. Ezekből a számokból azt is meg lehet állapítani, hogy igaz-e egyik budapesti napilapnak az a híradása, hogy a *tösgyökeres debreczeni polgárság* a másik oldalon van.

Mindenkinek tetszeni senki sem tud, okos ember nem is akar. De amikor azt látjuk, hogy az

egyház egyértelemmel választja a maga előjáróit, a városi ügyekben a túlnyomó többség a református egyház főembereinek vezetését kívánja, méltán lehet kérdezni: hol vannak hát azok a nagyszámú és nagytekintélyű elégedetlen elemek? Ha csak nem azok és azok barátai közt, akik ellen egyházi részről fegyelmi eljárás van folyamatban.

A lelkészekről is beszéltek rosszakaratú emberek, hogy közöttük ellentét van. Ezt a feltevést meg arra alapítják, hogy egyik lelkészünknek hasonló nevű fia írogat néha — amint hírlík — olyan hirlapi cikkeket, amelyek a reformátusok közt ellentétek lételet mutatnak. Megnyugtathatjuk az emiatt aggodalmaskodókat is. Újév első napján a lelkészek testületileg üdvözölték a püspököt és szónokuk — épen a szóban forgó állítólagos ujságíró ifjú apja — jelentette ki nagyon is erőteljes szavakkal, hogy azok az állítások, mintha ő a püspökhöz híven nem ragaszkodnék — amint mondani szokás: légből kapott koholmányok.

Uray Sándor lelkész úr is bizonyosságot tett a maga felfogásáról újév első napján tartott prédikációjában. Őt meg ugyanis olyannak hirdették, aki specialiter az ú. n. *zsidókérdésben* áll komoly ellentétben a püspökkel. Az újévi predikációban azonban Uray arra a Zichy képre hivatkozott, mint a helyes és követendő keresztyén álláspont legjobb kifejezőjére, melynek eredetije a kollégiumi nagykönyvtárban látható. Ezt a műremeket, mely nem is beszél, hanem szinte *szónokolja* alkotójának gondolatát, kevesen ismerik, azért nem árt ismertetni. Megjelenik a földön Jézus, kinek ragyogó alakja van a kép közepén. Hatalomföltő bizalmatlansággal néz felé ingadozó díszített hordszékéről a tiarás pápa s ijedt arccal menekül nem egy csuhás barát. A kép másik oldalán ellenben mindenféle fajtajú emberek — még meztelen vadak is — gyűlnek a Messiás köré, ki mellett egy katolikus, egy protestáns, egy keleti keresztyén pap és egy *zsidó rabbi* fognak kezét s kézfogásukat az Idvezítő kapcsolja össze a maga áldott kezével. Ime hát: a jó zsidókkal Uray is kezét akar fogni. A rosszakat meg az ördög pártfogolja, nem mi.

Különfelek

Tisztelt olvasóinknak békességes és boldog újévet kívánunk.

Horthy Miklós kormányzót az újév alkalmából küldöttségileg üdvözölte a budapesti református egyház presbiteriuma is. Öföméltósága melegen érdeklődött az egyház ügyei iránt.

A kollégium újéve. A kollégium tanárai és tisztviselői újév első napján délelőtt testületileg tisztelegtek az egyházkerületi Elnökség előtt. A jókívánatokat Dr. Erdős József kollégiumi igazgató tolmácsolta, amire az Elnökség nevében

Dr. Baltazár Dezső püspökünk válaszolt. Úgy a szívből jövő, tartalmas üdvözlést, mint a nagy koncepciójú választ lapunk vezető helyén közöljük.

Halottunk. *Dombi Lajos* békésgyulai lelkipásztor, ny. esperes 1920 december 23-án hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult több mint negyven éven át tartó fáradhatatlan, buzgó munkásságával és a lelkipásztori pályán elért áldásos sikereivel maradandó nyomokat hagyott maga után a gondjaira bízott gyülekezetekben és a békés-bánati egyházmegye történetében, úgy is, mint az egyházmegye érdemes esperese. Legyen áldott emlékezte!

Jubileum. Apostol Pál, a kunszentmiklósi református főgimnázium igazgatója 1920 december 15-én ülte meg harminc éves tanári jubileumát. A kiváló férfiúnak nagy része van abban, hogy a kunszentmiklósi algimnázium főgimnáziummá fejlődött.

A Debreczeni Kálvinisták Templomegyesülete folyó hó 4. napján tartott szakosztály ülésén megállapította annak a programját, hogy az 1921. év első negyedében mimódon lép érintkezésbe a tagjaival, előadások, zene-, víg- és vitadélutánok rendezése által. A széleskörű programban szerepel három ismeretterjesztő előadás, két víg-délután, két egyházi zeneestély, két vitadélután, három történelmi-est, két klasszikus előadás, a Debreczeni Protestáns Irodalmi-Kör két felolvasó estéje és a husvét előtti három nap délutánján vallásos gyakorlat. A részletes programot dátumokkal együtt jövő számunkban közöljük, ezzel is alkalmat kívánván adni vidékről bejövő tisztelt olvasóinknak arra, hogy alkalomadtán az illető előadásokat meghallgathassák.

Balogh Jenő dr. volt igazságügyminiszert a dunántúli református egyházkerület csaknem egyhangúlag megválasztotta főgondnokául, b. e. gróf Tisza István örökébe. Ugyancsak őt a Magyar Tudományos Akadémia titkárául választotta, ahol Arany János, Szalay László voltak elődei. A kettős kitüntetésen sokszorosán sokasodjék meg az Úr áldása!

A budapesti presbiterium legutóbbi ülésén meleg ünneplésben részesítették dr. Hegedüs Lóránt pénzügyminisztert és dr. Balogh Jenő dunántúli főgondnokot.

Az oláh eskü. Az oláhok Erdélyben a következő hivatalos eskü letételét kívánják: Én... állandó és törhetetlen hűséget esküszöm I. Ferdinánd román királynak és az alkotmánynak, hogy a törvényeket és rendeleteket megtartom, az országnak és polgárainak becsületét, jólétét és érdekeit megvédem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segítjen.

A debreczeni Kálvinház javára Balogh István Templomegyesületi védnök és felesége 100,000 koronát adományozott. Többeknek újabb adományaival az eddig e célra adott összeg 241,750 K. Így lehet és így kell építeni az új Magyarországot

A debreczeni református elemi iskolákban a tanítás január 12-én kezdődik meg.

Oláh barbárság. Az oláhok a múlt 1920. év végén a szatmárnémeti Kölcsey-szobrot lerombolták, összetörték. Egyszerű kis mellszobor volt s még ezt sem tudta eltűnni a barbár erőszak.

A debreczeni református főgimnáziumban és tanítóképzőintézetben a tanítás február hó elsején kezdődik meg.

A newyorki első magyar református egyház 1920 szeptember 19-én tartott egyházközségi közgyűlésén kimondotta, hogy ha a magyarországi református egyházzal a kapcsolatot fenntartani nem tudja, önállóan, esetleg a hasonló gondolkodású magyar református egyházakkal együttesen szervezkedik, de sem a Presbiterian, sem a Reformed Church-be be nem lép.

Az erdélyi református lelkészek 1920 december 7-én, 11 egyházmegyéből mintegy százan Marosvásárhelyt gyűlést tartottak és az egyházuk megerősítése terén rájuk váró közös munkára szervezkedtek. A megalakult „Református Lelkész Egyesület” elnöke dr. Kecskeméthy István kolozsvári theol. tanár lett, aki székfoglalójában kiemelte, hogy a jelenlegi éles társadalmi harcok idején a református papság sem az arisztokrácia, sem a demokrácia uszályhordozója nem lehet, hanem a krisztusi ember, a valódi emberi eszmény megvalósításán kell dolgoznia, mert csak e munkája hozhat megújulást egyházi és nemzeti közéletünkre. A kongresszus több, életbe vágó fontos kérdés megvitatása és határozat kimondása után megállapodott abban, hogy az egységes, általános, progresszív adózási rendszer életbeléptetését sürgeti. A Lelkész Egyesület lapot indít „Egyházi Figyelő” néven, melynek szerkesztője dr. Árkossy Jenő, főszerkesztője az elnök.

A dunántúli lelkészözvegyek megható iratban fejezték ki hálájukat és ragaszkodásukat püspökünk iránt.

A Debreczeni Kálvinisták templomegyesülete az elemi iskolai tanulók számára az iskolákban napközi otthonokat rendez be.

Palesztina Anglia mandataritusa alá kerül.

Karácsony Debreczenben. A *Templomegyesület* a kollégium disztermében december 23-án délután, háromszázhusz szeretet csomagot s ugyanannyi kalácsot osztott szét. A kiosztást megelőzőleg dr. Baltazar Dezső püspökünk mondott könnyekig megható beszédet. A szeretet csomagok tartalmát az egyesület buzgó nőtagjai gyűjtötték össze a tehetős polgároktól, akik — mint mindig, most is — készséggel siettek a szegények segítésére. — *Az ispotályi szegények* karácsonyára 3200 koronát adományozott egy hithű keresztyén család. — *A Debreczeni Patronage Egyesület* az állami gyermekmenhelyen 250, a református főgimnáziumban 750 gyermek részére állította fel karácsonyfáját s osztotta ki a begyűlt segélyt.

A káromkodás ellen özv. gr. Woracitzky Jánosné Almásy Lili grófnő kérésére Békés vármegye rendeletet adott ki, egyben kérte a kormányt, hogy az istenkáromlás ellen alkosson törvényt.

Beiratkozási hirdetés. A debreczeni m. kir. tudományegyetemen a rendes beiratkozások az 1920—21. tanév II. felére 1921 febr. hó 7-én kezdődnek és bezárólag február hó 18-ig tartanak. Azok, akik valamely egyetemről amiatt utasítottak el, mert ott a létszám betelvéen, fölvehetők nem voltak, ezt a körülményt hitelesen igazoló okmányokkal felszerelt kérvényben utólagosan is kérhetik felvételüket valamely karra. Az ez okból elkésve jelentkezők utólagos beiratkozás iránti kérvényüket március 19-ig a kar dekániához, azon túl jelentkezők március 18-ig az egyetem rectorához adhatják be. A tudományegyetemre csakis oly egyének iratkozhatnak be, kik nemzethűségi s erkölcsi tekintetekben feltétlenül megbízhatók és csak oly számban, amennyinek alapos kiképzése biztosítható. E rendelkezések az előző tanévekben már beiratkozva volt rendes és rendkívüli hallgatók beiratkozási jogát nem érintik, amennyiben nemzethűség szempontjából és erkölcsi tekintetben való feltétlen megbízhatóságukat megfelelően igazolták. Beiratkozni csak engedéllyel lehet. Beiratkozási engedélyért tehát mindenkinek folyamodni kell. A beiratkozási engedélyt kérő folyamodványt annak a karnak a dekániához kell benyújtani, amely karba a folyamodó beiratkozni kíván. — A nemzethűség szempontjából és erkölcsi tekintetben való feltétlen megbízhatóságának elbírálása céljából minden első ízben folyamodónak a következő eredeti okmányokat kell folyamodásához csatolni: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Középsiskolai érettségi bizonyítványt. 3. Erkölcsi bizonyítványt folyamodónak eddigi magatartásáról, különösen a nemzethűség szempontjából (városi, vagy községi előjáróságtól). 4. Közhatósági bizonyítványt a szülők foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről s arról, mióta laknak jelenlegi lakhelyükön, azelőtt hol laktak és régebbi lakhelyükön mivel foglalkoztak. 5. Annak a középiskolának, amelyen VIII. osztályt végezte, igazgatója által kiállított bizonyítványt eddigi magatartásáról és arról, alkalmas-e főiskolára való fölvételre. Kivételnek van helye a nemzeti hadsereg tényleges állományú tisztjeire nézve, akik a m. kir. honvédelmi miniszter írásbeli engedélyével kérnek beiratkozási engedélyt s akik csak az 1. és 2. alatt említett okmányokat tartoznak bemutatni. A folyamodások 1920 január 31-ig adandók be.

Az Evangélikus Szövetség Budapesten, a Deákteri egyházi épületben 1920 december 17-én megnyitotta karácsonyi vásárát. A megnyitó ünnepen megjelent Horthy Miklósné főmáltósága is. A választmány nevében Rásó Lajos dr., a hölgybizottság nevében Raffay Sándorné fogadta. Az üdvözlő beszédet Raffay Sándor dr. püspök mondta. Megemlékezett arról, hogy a nagy asszonyt apai ágon kegyes emlékek csatolják az evangélikus egyházhoz és ez az egyház ezekben a termekben nehéz idők bátor, hazafias határozatait hozta meg. A szívek jósága teremtette ezt a karácsonyi vásárt és szívének meleg érzése hozza ide a nagyasszonyt. A kormányzó neje másfél óra hosszat időzött a kiállításon.

Hivatalos Értesítés

5779—1920. szám.

Körlevél.

Valamennyi közép fokú iskola igazgatóságának

Közlöm a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által 159.128 VIII. B. 1920. sz. alatt hozzám küldött 517.476-9. 1920. sz. honvédelmi miniszteri rendeletet.

Debreczen, 1920 dec. 22.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, Budapest. — Budapest, 1920. évi október hó 22-én. Van szerencsém Nagyméltósággal közölni, hogy Christian Béla Ludovika Akadémiai I. évfolyambeli növendéknek, folyó évi szeptember havában megnevezett növendék egy kiránduláson vett részt, a győri ágyúgyár egyik raktárhelyiségéből az alább megjelölt okmányai eltűntek. A meg-ejtett vizsgálat és nyomozás során az a gyanú merült fel, hogy az eltűnt okmányokat Winger Aladár volt kismartoni IV. évfolyambeli növendék tulajdonította el, mit megerősített azon körülmény, hogy Winger a nyomozásról tudomást szerezvén, megszökött és azóta fel nem található. Winger Aladár ellen a feljelentés a győri kir. ügyészségnél megtétetett. Elvesztett okmányok: 1 drb. születési anyakönyvi kivonat, a nyiregyházi ág. h. ev. főgimnázium I—IV. osztályának bizonyítványai, a hajmáskéri m. kir. katonai főreáliskola IV. évf. félevi értesítője. Van szerencsém Nagyméltóságodat felkérni, hogy a fenti adatokat a hatásköre alá tartozó összes közép fokú intézetekkel közölni sziveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletom nyilvánítását. A miniszter rendeletéből: Wielinger ezr. sk.

A hivatalos másolat hitelül:
Ebergényi Endre,
főigazgató.

A kebelbeli esperesi és lelkészi hivatalokhoz.

Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úrnak 162.732—920. II. sz. alatt 1920. évi december hó 17-én kelt rendeletét szövszerinti szövegében a következőkben:

Van szerencsém a főtiszt. főhatóságot tisztelettel arról értesíteni, hogy a m. kir. minisztertanács mult év október hó 27-én a köztisztviselői vasúti menetdíj kedvezményt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr előterjesztésére a lelkészkező papságra a következő terjedelemben terjesztette ki:

A lelkészkező papság esetről-esetre előterjesztendő kérelem alapján csakis hivatalos utazásokra és csakis saját személyükre nézve a féljegy kedvezményben részesíttetik és pedig a katoliku-

sok az illető egyházmegye, a protestánsok az illető egyházkerület területére; b) a felekezeti iskolák lelkészigazgatói és hitoktatói a köztisztviselői kedvezményben részesíttetnek, de csak azon a vonalakon, amelyeket iskola igazgatói, illetve hitoktatói működésük gyakorlásában rendszeresen beutazni tartoznak.

E kedvezményre vonatkozólag a nevezett miniszter úr azt a korlátozó intézkedést léptette életbe, hogy a lelkészkező papok, a felekezeti iskolák lelkészigazgatói és hitoktatói a II. vagy III. kocsiosztály használatára jogosultak.

A szóban lévő utazási kedvezmény igénybevételére vonatkozó feltételeknek részletes és a változott viszonyok következtében szükséges újbóli megállapítását a nevezett m. kir. miniszter úr a m. kir. államvasutak igazgatóságára bízta, amely — utasításának megfelelően — a szükséges tudnivalókkal s az érdekeltek tájékoztatására az arcképes igazolványok megszerzését illetőleg hírlapi közlemény közzétételével fog gondoskodni.

Általánosságban már most megemlítem, hogy az összes igényjogosultak a kedvezményt arcképes vasúti igazolvány alapján fogják igénybe vehetni, mihez képest az arcképes igazolvány megváltása kötelező. Az igazolvány kiállítási illeteke 6 korona.

Debreczen, 1921 január 4.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Tankönyvirodalmi újdonság!!!

Megjelent

az évtizedek óta nélkülözött, minden iskolában várva-várt, új, rövid és egyszerű, mégis világos, — tehát a leg-szebb eredménnyel feldolgozható

Debreczeni

Konfirmációi kis káté.

Irta: Nagy István, debreceni református vallásitanító-lelkész.

A mű gyakorlati értékét garantirozza az a körülmény, hogy a debreceni ref. egyház különböző konfirmációi csoportjaiban tavaly kéziratban használtatott, — ennek alapján revideáltatott s kitűnő eredményeket ért el vele. Terjedelme 16 nyomtatott oldal. Vidéki és általában alsóbbfokú iskolákban kiválóan alkalmas. Beosztása és tárgyalási modora kitűnő.

Megrendelhető a kiadónál:

„MÉLIUSZ”

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántuli Református Egyházkerület könyvkereskedése és könyvkiadóhivatalában

Debreczen, Piac-u. 26.

Példányonként 4 korona; 10% fel-ár engedménnyel